

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

**щодо проекту Закону про внесення змін до
Закону України «Про ринок природного газу»
щодо запровадження обліку природного газу в одиницях енергії
(реєстр. № 6324 від 10 квітня 2017 року)**

Комітет з питань правової політики та правосуддя на засіданні 17 травня 2017 року (протокол № 59) розглянув на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до Закону України «Про ринок природного газу» щодо запровадження обліку природного газу в одиницях енергії (реєстр. № 6324 від 10 квітня 2017 року), поданий народним депутатом України Лопушанським А.Я. (далі – Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою метою Законопроекту є підвищення рівня безпеки при транспортуванні, зберіганні, розподілі та використанні природного газу (за рахунок створення можливості для розробки та запровадження коректних нормативно-правових актів та нормативних документів) та встановлення прозорих правил визначення вартості природного газу для споживачів (у тому числі для населення) з урахуванням його теплоти згоряння. Законопроект спрямований на відновлення соціальної справедливості при сплаті споживачами за використаний природний газ, а також на забезпечення умов для виконання Україною зобов'язань відповідно до Закону України «Про ратифікацію Протоколу про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства». На думку автора, облік природного газу з урахуванням його енергетичних показників є більш об'єктивним та забезпечує більш коректне, справедливе і просте ціноутворення щодо обсягів природного газу за кількістю енергії переданого-отриманого газу, полегшує складання енергетичного балансу підприємств.

Для досягнення мети Законопроект пропонується уточнити визначення терміну «природний газ», закріпити на законодавчому рівні принцип встановлення вартості обсягів транспортування, зберігання, розподілу та використання природного газу з урахуванням його енергетичної цінності шляхом запровадження обліку в одиницях енергії на основі вищої теплоти згоряння.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з такого.

Україну проголошено соціальною, правовою державою, в якій визнається і діє принцип верховенства права; Конституція України має найвищу юридичну силу; закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй; органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (стаття 1, частини перша, друга статті 8, частина друга статті 19 Основного Закону України).

Відповідно до Рішення Конституційного Суду України від 26 грудня 2011 року № 20-рп/2011 додержання конституційних принципів соціальної і правової держави, верховенства права обумовлює здійснення законодавчого регулювання суспільних відносин на засадах справедливості та розмірності з урахуванням обов'язку держави забезпечувати гідні умови життя кожному громадянину України (абзац восьмий підпункту 2.1 пункту 2 мотивувальної частини).

До того ж, Конституційний Суд України у Рішенні від 2 листопада 2004 року №15-рп/2004 зауважив, що в Україні визнається і діє принцип верховенства права. Верховенство права - це панування права в суспільстві. Верховенство права вимагає від держави його втілення у правотворчу та правозастосовну діяльність, зокрема у закони, які за своїм змістом мають бути проникнуті передусім ідеями соціальної справедливості (абзац другий підпункту 4.1 пункту 4 мотивувальної частини).

За Основним Законом України (частини перша, друга статті 13) земля, її надра, природні ресурси, які знаходяться в межах території України, є об'єктами права власності Українського народу. Від імені Українського народу права власника здійснюють органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах, визначених цією Конституцією. Кожний громадянин має право користуватися природними об'єктами права власності народу відповідно до закону.

Конституційний Суд України у Рішенні від 13 грудня 2000 року № 14-рп/2000 зазначив, що права володіння, користування та розпорядження майном визначаються законами (абзац другий пункту 3 мотивувальної частини).

Водночас, Основним Законом України (частина четверта статті 42) встановлено, що держава захищає права споживачів, здійснює контроль за якістю і безпечністю продукції та усіх видів послуг і робіт.

Закон України «Про ринок природного газу» (далі – Закон) визначає, зокрема, правові засади належного захисту прав споживачів та безпеки постачання природного газу.

Згідно з правовою позицією Конституційного Суду України держава сприяє забезпеченню споживання населенням якісних товарів (робіт, послуг), зростанню добробуту громадян та загального рівня довіри в суспільстві.

Разом з тим споживачу, як правило, об'єктивно бракує знань, необхідних для здійснення правильного вибору товарів (робіт, послуг) із запропонованих на ринку. Тому держава забезпечує особливий захист більш слабкого суб'єкта економічних відносин, а також фактичну, а не формальну рівність сторін у цивільно-правових відносинах (абзац четвертий підпункту 3.2 пункту 3 мотивувальної частини Рішення від 10 листопада 2011 року №15-рп).

Також Конституційний Суд України в Рішенні від 24 грудня 2004 року № 22-рп/2004 вказав, що забезпечення прав і свобод потребує, зокрема, законодавчого закріплення механізмів (процедур), які створюють реальні можливості для здійснення кожним громадянином прав і свобод (абзац четвертий пункту 3.2 пункту 3 мотивувальної частини).

При цьому, одним із завдань, визначених у Резолюції Генеральної Асамблеї ООН «Керівні принципи для захисту інтересів споживачів» від 9 квітня 1985 року № 39/248 (пункти 1, 2) є сприяння країнам у встановленні або подальшому забезпеченні належного захисту свого населення як споживачів; сприяння створенню структур виробництва і розподілу, здатних задовольняти потреби і запити споживачів. При цьому уряди повинні розробляти, укріплювати та продовжувати активну політику захисту інтересів споживачів.

Крім того, Закон спрямований на імплементацію актів законодавства Енергетичного Співтовариства у сфері енергетики (частина перша статті 2). Так, європейськими нормами передбачено право кожного споживача бути поінформованим щодо постачання йому природного газу зазначеної якості та за справедливими цінами (абзац другий пункту 26 Директиви 2003/55/ЄС Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу стосовно спільних правил для внутрішнього ринку природного газу).

Оскільки, саме від якості газу залежить кількість отриманого тепла, запровадження обліку природного газу в одиницях енергії відповідає принципу функціонування ринку природного газу, а саме, забезпечення високого рівня захисту прав та інтересів споживачів природного газу (пункт 1 частини першої статті 3 Закону).

Згідно з Конституцією України (пункт 1 частини першої статті 92) права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод визначаються виключно законом. Прийняття законів Основний Закон України відносить до повноважень Верховної Ради України як єдиного органу законодавчої влади в Україні (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85).

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до Закону України «Про ринок природного газу» щодо запровадження обліку природного газу в одиницях енергії (реєстр. № 6324 від 10 квітня 2017 року), поданий народним депутатом України Лопушанським А.Я., не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ